De Standaard
WEEKEND

Zaterdag 13, zondag 14 juli
2013

WONEN

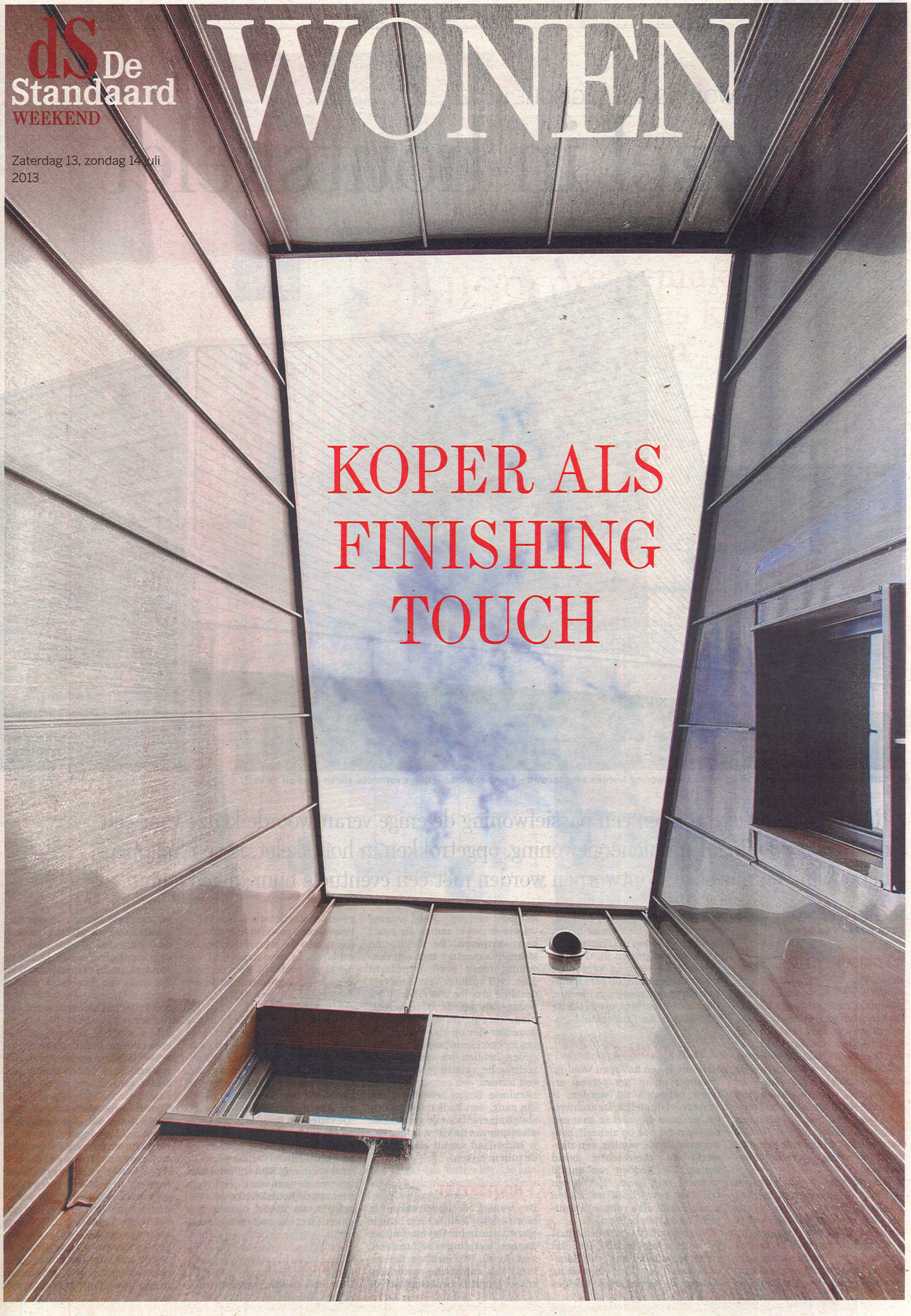

KOPER ALS FINISHING TOUCH

NULENERGIEWONING ALS LOGISCHE KEUZE

Puzzel in houtskelet

De halfopen woning – ernaast kan op termijn een woning worden aangebouwd – komt door haar grillige vorm ook alleen goed uit de verf.

Ruud en Benedicte vonden een passiefwoning de enige verantwoorde keuze voor een nieuwbouwwoning. De nulenergiewoning, opgetrokken in houtskelet, is een halfopen bebouwing en moest dus ontworpen worden met een eventuele buur in gedachten.

ELINE MAEYENS
FOTO'S LISA VAN DAMME

LOGISCHE KEUZE

Ruud Van Der Heyden en zijn vrouw Benedicte woonden in een rijwoning in Gentbrugge toen ze beslisten om in Sint-Amandsberg een nieuwe woning te bouwen op een stuk grond dat aan de familie van Benedicte had toebehoord. 'In maart 2009 voerden we de eerste gesprekken met mogelijke architecten', weet Ruud nog. 'Dat we passief wilden bouwen stond al enkele jaren vast. Je palmt een nieuw stuk grond in, een passiefhuis leek ons dan ook de enige logische en ecologisch verantwoorde keuze.'

Zo startte de zoektocht naar een architect die al wat ervaring had met passiefbouw en die ook op het vlak van architectuur iets te vertellen had. 'We kwamen bij BLAF architecten terecht. De klik was er, de verstandhouding ook.' Het resultaat is iets helemaal anders geworden dan wat Ruud en Benedicte in gedachten hadden, maar ze lieten zich graag leiden door de visie van de architecten. 'De grote sterkte van BLAF is dat het bureau vertrekt vanuit de specifieke situatie: de persoonlijke wensen, het perceel in kwestie. Daardoor zien hun projecten er telkens helemaal anders uit.'

VIJF VOLUMES

Het huis is een halfopen woning. Wanneer en of het perceel ernaast bebouwd zal worden, is echter niet duidelijk. De architecten moesten dus zoeken naar een ontwerp dat ook op zichzelf, zonder aanpalende woning, een afgewerkt en evenwichtig beeld vormt. 'We hadden een aantal wensen', zegt Ruud. 'Het is een vrij diep perceel, en we wilden graag vanuit elke ruimte een uitzicht op de tuin hebben.'

'Een grote ruimte beneden, zoals je nu in zoveel huizen ziet, dat sprak ons minder aan', vult Benedicte aan. 'We wilden een woning waarin we gemakkelijk hoekjes kunnen creëren. Een woning waarin je zowel samen als apart kunt vertoeven.' De architecten kwamen aanzetten met een eenvoudig maar goed uitgedacht plan: vijf ruimtes van ongeveer dezelfde grootte, zowel op de beneden- als op de bovenverdieping. 'De ruimtes meten telkens ongeveer vier op vier meter, muren meegerekend', zegt Ruud. 'Beneden hebben we een gang en technische ruimte, een keuken, een bureau, een eetplaats en een zitruimte. Boven hebben we ook die gang, een badkamer en drie slaapkamers.' Door de gepuzzelde plaatsing van de vijf volumes kan je inderdaad vanuit elke ruimte de tuin in kijken.

HOUTSKELET

De woning is opgetrokken in houtskelet. 'Het is een snelle bouwwijze en het liet ons ook toe om heel wat dingen zelf te doen', zegt Ruud. 'We hebben het gebruik van chemische materialen zoveel mogelijk beperkt. Voor de gevel- en dakisolatie is met cellulosevlokken gewerkt, die eenvoudig tussen de muren worden ingeblazen. In twee dagen tijd was dat klusje geklaard. Voor de gevel is zo'n 30 centimeter cellulose voorzien, voor het dak zelfs 40 centimeter.'

Het aftapen om het hele bouwwerk luchtdicht te maken deed het koppel zelf. De score van de luchtdichtheidstest was bijzonder goed. Ook alle gyprocwerken, de vloeren, de schilderwerken, de installatie van de warmtepomp, en meer, zijn doe-het-zelfwerk. 'De vader van Ruud is zeer handig en hij heeft ons enorm geholpen', aldus Benedicte. 'We hebben een half jaar keihard verbouwd, na de werkuren', zegt Ruud. 'Verlof hebben we niet genomen.' Het voordeel van de houtskeletbouw – een manier van 'droog' bouwen – is dat er direct kon worden geschilderd.

ORIENTATIE

De tuin is zuidelijk georiënteerd, en de grote houten ramen met driedubbele beglazing maken daar optimaal gebruik van. Een overkapping in koper houdt de zon wat uit de eetplaats, en voor het raam van de zithoek groeien jonge platanen. 'We hebben gemerkt dat het hier echt warm kan worden, vandaar het idee van een groen gordijn.' Zonwering is er enkel boven, beneden zou dat tot te veel lichtverlies. Het ventilatiesysteem met bodemwarmtewisselaar zit verstopt in een gangkast.

Tien zonnepanelen zitten weggewerkt in het dak. Die panelen leveren voldoende energie om de verwarmingskosten, de ventilatie en de passieve koeling te dekken. 'Voor koude grijze winterdagen zonder zon hebben we nog vloerverwarming beneden. We willen nog tien panelen op ons tuinhuisdak leggen, zodat we de 500 euro kosten per jaar die we nu nog maken kunnen wegwerken. Zo wordt ons huis een zuivere nulenergiewoning.' Het leefcomfort in een passiefhuis is groot, vindt het koppel. 'Je voelt hier binnen geen grote temperatuurschommelingen, het is altijd ongeveer 21 °C', zegt Benedicte. 'Is het eens wat te warm, dan zetten we 's nachts twee tegenoverliggende ramen open zodat het huis een paar graden kan afkoelen.'

KOPERGEVEL

De interieurbeslissingen waren snel genomen. 'Zo waren we meteen overtuigd van een ecologische bamboevloer en wilden we ook dat je de structuur van het houtskelet nog zou zien. Maar de buitenbekleding was een ander verhaal', zegt Benedicte. 'We wilden een concept met gevelpannen in verschillende kleurschakeringen en kwamen vrij snel bij deze kleipannen uit. Maar voor de insnijdingen in de volumes wilden de architecten met een ander materiaal werken, en dat was even zoeken.' Toen het gebruik van koper werd geopperd, schrokken Ruud en Benedicte even. 'Zou dat niet te koel zijn, of zou dat niet lelijk verkleuren? Goedkoop was het bovendien niet. Maar uiteindelijk zijn we er toch voor gegaan, en daar zijn we nu heel blij om. De combinatie met de pannen is heel geslaagd en er komt een mooie patine op de koperplaten door oxidatie.' De gevel ziet er vanuit elk gezichtspunt en naargelang van de weersomstandigheden anders uit. 'De pannetjes in drie verschillende kleurschakeringen brengen kleur en pit op een sombere dag en glinsteren mooi als het regent. De koperen hoeken bieden wat afwisseling en de inkom oogt zelfs majestueus', zegt Ruud.

www.blaf.be

De structuur van het houtskelet mocht zichtbaar blijven aan het plafond.

'We wilden een woning waarin we gemakkelijk hoekjes kunnen creëren'

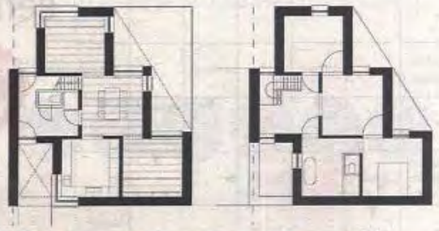

Eén grote ruimte, dat sprak de bewoners niet zo aan, daarom werden het geschakelde kleinere vierkante plaatsen.

Een overkapping in koper houdt de zon wat uit de eetkamer.